

Να θυμόμαστε τους νεκρούς σημαίνει ν' αγωνιζόμαστε για το δικαίωμα στη ζωή

Το να ζεις στη Λέσβο σημαίνει να έχεις φίλες και συντρόφους που έχουν βιώσει βασανιστήρια στα χέρια του Λιμενικού Σώματος και της Αστυνομίας. Σημαίνει να έχεις τα σκάφη του Λιμενικού συνεχώς μπροστά σου και να τα βλέπεις κάθε πρωί να επιστρέφουν στο λιμάνι γνωρίζοντας τι έκαναν τη νύχτα. Βλέπουμε τα σκάφη να πολλαπλασιάζονται και το λιμάνι μας να μοιάζει με στρατιωτικό λιμάνι. Η Ελλάδα και η ΕΕ ξοδεύει σ' αυτά απίστευτα ποσά την ίδια ώρα που οι ασθενείς του νοσοκομείου πρέπει να περιμένουν μήνες για μια απλή εξέταση και ο κόσμος δεν μπορεί να προμηθευτεί τα φάρμακά του.

Μέχρι σήμερα, ο επίσημος αριθμός των ανθρώπων που έχασαν τη ζωή τους προσπαθώντας να διασχίσουν το Αιγαίο Πέλαγος από το 2014 είναι 2.482. Μόνο το 2024 έχασαν τη ζωή τους 139 άτομα. Ας το επαναλάβουμε και πάλι: αυτοί οι θάνατοι δεν είναι ατυχήματα ούτε είναι φυσικοί. Δεν είναι η θάλασσα που σκοτώνει ανθρώπους. Αυτοί οι θάνατοι, όπως και οι θάνατοι σε όλα τα σύνορα του κόσμου, είναι το άμεσο αποτέλεσμα πολιτικών αποφάσεων. Οι άνθρωποι δεν θα έπρεπε εξαρχής να αναγκάζονται να ρισκάρουν τη ζωή τους σ' όλο και πιο επικίνδυνες διαδρομές. Ακόμα και πριν το Λιμενικό Σώμα αλλάξει την τακτική του από περιστασιακές σε συστηματικές επαναπροωθήσεις, άνθρωποι πέθαιναν προσπαθώντας να εισέλθουν στην Ευρώπη-φρούριο. Τώρα η κατάσταση είναι ακόμη πιο βάνουση. Αυτά που είδαμε με το έγκλημα της Πύλου, όταν το Adriana βυθίστηκε από το Λιμενικό Σώμα και δολοφονήθηκαν περισσότεροι από 600 άνθρωποι, αυτά που ακούμε από επιζώντες που ρίχτηκαν με χειροπέδες στη θάλασσα, αυτά που διαβάζουμε για παιδιά που πεθαίνουν σε σωσίβια λέμβο, μετά από επαναπροώθηση, ξεπερνούν κάθε φαντασία. Δεν υπάρχουν όρια στο τι είναι διατεθειμένες να κάνουν οι αρχές για να διατηρήσουν κλειστές τις πόρτες της Ευρώπης-φρούριο.

Κατά καιρούς έρχονται σε επαφή μαζί μας συγγενείς και φίλες των νεκρών, οι οποίοι

έρχονται εδώ για να βρουν απαντήσεις, να διαπιστώσουν τι συνέβη, να θάψουν τους/τις αγαπημένους/ες τους. Κάποιοι από εμάς χρειάστηκε να τους εξηγήσουμε ότι το νεκροταφείο όπου είναι θαμμένοι οι φίλοι και τα μέλη της οικογένειάς τους είναι μόνο και μόνο ένα χωράφι στη μέση του πουθενά. Έπρεπε να τους πούμε ότι δεν μπορούν να θάψουν τους αγαπημένους τους με τον τρόπο που θέλουν. Παραμένουμε μάρτυρες των θανάτων, αλλά όχι των

ζωών αυτών που σκοτώθηκαν, και παρόλ' αυτά νιώθουμε την ανάγκη να θρηνήσουμε, να θυμόμαστε τουλάχιστον αυτούς που πέθαναν, ακόμη και αν δεν είχαμε άμεση σχέση μαζί τους.

Το να βγούμε στους δρόμους σήμερα μπορεί να χρησιμεύσει μόνο συμβολικά και το σύμβολο δεν μπορεί παρά να είναι κάτι πολύ μικρό που αντιπροσωπεύει κάτι πολύ μεγαλύτερο. Θέλουμε να αφιερώσουμε μια στιγμή για να σπάσουμε την κανονικοποίηση του θανάτου και να θυμηθούμε για τι αγωνιζόμαστε. Η μνήμη είναι ένα από τα βασικά πεδία μάχης στον αγώνα ενάντια στην κρατική βία και την ατιμωρησία. Θα κάνουμε αυτή τη δράση σύμβολο ενός συνεχιζόμενου πολιτικού αγώνα, ό,τι κι αν συμβεί, μια υπενθύμιση ότι δεν έχουμε το δικαίωμα να χάνουμε την ελπίδα, ακόμα κι αν η κατάσταση φαίνεται απελπιστική.

Η μνήμη πρέπει να διατηρείται ζωντανή, στις συνελεύσεις, στο οικογενειακό τραπέζι, στις πλατείες. Πρέπει να γίνει σαφές ότι δεν μπορεί να συζητιέται μεμονωμένα, αλλά ανήκει σε έναν ευρύτερο αγώνα ενάντια στον καπιταλισμό, ενάντια στο κράτος, ενάντια στο ρατσισμό. Πρέπει να οικοδομήσουμε ισχυρά δίκτυα και σταθερούς δεσμούς μεταξύ των κινημάτων και των ανθρώπων που αφορούν. Το να θυμόμαστε ενεργά τα άγνωστα αδέρφια μας που έχασαν τη ζωή τους στον αγώνα ενάντια στην Ευρώπη-Φρούριο πρέπει να είναι μέρος της πολιτικής μας κουλτούρας και δράσης.

Ως συνέλευση, μιλάμε για τα pushbacks και τους ανθρώπους που σκοτώνονται στη θάλασσα, εστιάζοντας συχνά στους αριθμούς. Μιλάμε ψύχραιμα γι' αυτά, αναφέρουμε τυχόν ναυάγια κι ακόμη και πτώματα που έχουν ξεβραστεί στις ακτές μας για τα οποία πληροφορηθήκαμε. Πρέπει να συνεχίσουμε το έργο μας χωρίς να συνηθίζουμε τη φρίκη και να αναλωνόμαστε στην απλή παρακολούθηση και, στην καλύτερη περίπτωση, να περιοριζόμαστε στην καταγγελία όσων συμβαίνουν.

Μια κοινωνική αντίδραση (που σημαίνει μια μικρή διαδήλωση) γίνεται μόνο μετά από ένα «γεγονός» όπως η Πύλος ή μετά από ένα τεράστιο ναυάγιο με πολλούς νεκρούς κοντά στη Λέσβο. Και πάλι, όλα έχουν να κάνουν με αριθμούς. Αν πρόκειται για λιγότερους από 10 ανθρώπους, κι αν τα πτώματά τους δεν καταλήγουν ακριβώς στην ακτή μας, δε βλέπουμε ούτε μια αναφορά στα ΜΜΕ. Ο κόσμος έχει συνηθίσει τις δολοφονίες. Ενώ πολλοί αποφασίζουν να μην πιστέψουν αυτό που είναι ξεκάθαρο και προφανές, άλλοι φωνάζουν αιτήματα να «πους πετάξουμε στη θάλασσα». Πολλοί δεν αντιδρούν καθώς θεωρούν ότι η κρατική βία είναι κάτι που αφορά μόνο τους «άλλους». Κάποιοι αντιδρούν μόνο όταν η κρατική βία αφορά τους «δικούς τους» ανθρώπους. Όχι μόνο διαφωνούμε μ' αυτή τη διάκριση αλλά τη βλέπουμε ως επικίνδυνη παγίδα. Ένα κράτος που μπορεί να διαπράττει εγκλήματα σε τόσο μεγάλη κλίμακα μπορεί να στραφεί εναντίον οποιουδήποτε, ανά πάσα στιγμή, όταν το αφήγημα αλλάξει.

Remembering the Dead is Fighting for the Right to Live

Living in Lesvos means having friends and comrades who have experienced torture in the hands of the Hellenic Coast Guard and the police. It means having the Coast Guard vessels right in front of everyone at all times, and watching them come back to port every morning knowing what they have done at night. With unimaginable amount of money spent by Greece and EU, we see the vessels becoming more and more and our port looks like a military harbor, while patients of the hospital have to wait for month for a simple exam and people cannot afford their medicine.

As of today, the official number of people who have died trying to cross the Aegean Sea since 2014 is 2482. Only in 2024, 139 people died. We cannot say it often enough - these deaths are not accidents, nor are they natural. It's not the sea killing people. These deaths, as the deaths at every border across the world are the direct outcome of political decisions. People should not be forced to risk their lives on more and more dangerous routes in the first place. Even before the Hellenic Coast Guard changed their tactics from occasional to institutionalised pushbacks, people died trying to enter Fortress Europe. Now the situation is even more brutal. What we saw with the Pylos Massacre, when the *Adriana* was sunk by the Hellenic Coast Guard and more than 600 people were murdered, what we hear from survivors who were thrown handcuffed into the sea, what we read about children dying in a life raft after a pushback is beyond imagination. There are no more limits to what the authorities are willing to do to maintain the doors shut to Fortress Europe.

From time to time we are contacted by the relatives and friends of the deceased, who come here to find answers, to confirm what happened, to bury their loved ones. Some of us have had to explain to them that the graveyard where their friends and family members are buried is nothing more than a field in the middle of nowhere. We have had to tell people that they cannot bury their loved ones the way they want to. We remain witnesses of the deaths, but not of the lives of those killed, and still we feel the need to mourn, to at least remember, even if we have no direct relationship with those who died.

Taking to the streets today can only serve as a symbol, and a symbol can only be something very small that stands for something much bigger. We want to take a moment to break the normalisation of death, and to remember what we fight for. Memory is one of the key battlegrounds in the fight against state violence and impunity. We will make this action a symbol of an ongoing political struggle, whatever happens, a reminder that we do not have the right to lose hope, even if the situation seems hopeless.

Memory has to be kept alive, in the assemblies, at the family dinner table, in the squares. It has to be clear that it cannot be discussed in isolation, but belongs to a broader struggle against capitalism, against the state, against racism. We need to build strong networks and stable connections between the struggles and the people involved. The active memory of unknown comrades who lost their lives in the struggle against Fortress Europe has to be part of our political culture and action.

As an assembly, we speak about the pushbacks and the people killed at sea, often focusing on numbers. We speak calmly about them, we mention any shipwrecks and even bodies that have washed up on our shores that we have learned of. We need to keep working without getting used to the horror. We should ask ourselves whether we are getting lost in simply monitoring and, in the best case scenario, doing little more than denouncing what is happening. A social reaction (which translates to a small demonstration) only takes place after an "event" like Pylos, or after a massive shipwreck with many deaths near Lesvos. Again, it's all about numbers. If it's less than 10 people, and if their bodies do not end up right on our shore, we do not even see a headline. People have gotten used to murder. While many decide not to believe what is clearly obvious, others shout demands to "throw them into the sea". Many don't react as they think state violence is something that only concerns "others". Some react only when state violence concerns "their own" people. Not only do we disagree with this distinction, we see it as a dangerous trap. A state that is able to commit crimes at such a large scale can turn against absolutely anyone, anytime, when the narrative shifts.